

Első és másodéves hallgatók figyelem! Az alábbi dokumentumban mindkét évfolyam szigorlati tételsorai megtalálhatók!

1. ÉVFOLYAM SZIGORLATI TÉTELEI

SZOCIÁLIS MUNKA SZIGORLATI TÉTELEK

2008/2009-ES TANÉV

(I. évfolyam Nappali és Levelező Szociális munka szakos hallgatók számára!!)

Tisztelt Hallgatók!

A szigorlati tételek a Bevezetés a szociális munkába és Esetkezelés c. tantárgyakra épülnek, minden hallgató egy tételből fog vizsgázni, valamint egy esetet kell elemezni. A szigorlati jegy a téma kifejtéséből és az esetelemzésből szerzett jegyek átlaga. Amennyiben a téma kifejtése elégtelen, úgy a szigorlati jegy is elégtelen.

Az egyes témák kidolgozásához egyrészt az előadások anyagát, másrészt a tantárgyi tematikákban megadott szakirodalmat javasoljuk felhasználni.

Amennyiben a felkészülés során olyan problémával találkoznak, melyhez konzultációt látnak szükségesnek, az oktatókhoz fordulhatnak segítségért.

1. témakör: Bevezetés a szociális munkába

1. A szociális munka, mint hivatás – a szociális munka professzióvá válása történeti perspektívában
2. Kompetencia a szociális munkában: kompetencia fogalma és alkotóelemei
3. Értékek, értékrend, etika a szociális munkában
4. Dilemmák a szociális munka gyakorlatában
5. Tudás a szociális munkában: szociális segítség ismeretalapja
6. Az emberi viselkedés ökológiai modellje
7. A szociális munka új definíciója

2. témakör: Bevezetés az esetkezelésbe

1. A szociális munka tevékenységi területei (célok, szerepek, elvek)
2. A problémamegoldás: a problémák feltárása, problémamegoldás lépései, folyamata
3. Sok szempontú feltárás: a feltárás fogalma, céljai, információforrások, a feltárás során használt tudás és készségek, szociális diagnózis
4. A segítő beszélgetés készségei, a hatékony kommunikáció, kapcsolatteremtés
5. Krízisintervenció a szociális munkában
6. Változásmenedzselés a szociális munkában: változáskezelés folyamatának szakaszai

c. tételek

Szociálpolitika

I. évfolyam szociális munka

1. A társadalompolitika, a szociálpolitika, és a szegénypolitika fogalma, jellemzői
2. A szociálpolitikára ható értékek: szabadság – biztonság
3. Mit jelent napjaink szociálpolitikájában az egyenlőség?
4. A jóléti állam kialakulása, szerepvállalása
5. A modern ideológiák és a jóléti állam
6. A jóléti elosztás: piac és redisztribúció
7. A szociálpolitika alapelvei
8. A jóléti elosztás technikái
9. A szociálpolitika intézményei és eszközei
10. A társadalombiztosítási rendszerek kialakulása, jellemzői
11. Szegénység, szegénypolitika
12. A helyi önkormányzatok szociálpolitikája
13. A jóléti állam válsága
14. Jóléti pluralizmus

Kötelező irodalom:

Hegyesi Gábor – Kozma Judit: A szociális munka – áttekintés In: Kézikönyv szociális munkásoknak Budapest, 3Sz, 2002. (szerk.: Kozma Judit) 13-37. o.

Colin Pritchard - Richard Taylor: Politikai irányvonalak a szociális munkában In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet, Budapest NcsSzi, 1994. 163-180. o.

Beulah Roberts Compton – Burt Galaway: A szociális munka természete In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet, Budapest NcsSzi, 1994. 70-83. o.

Kozma Judit: Kompetencia a szociális munkában In: Kézikönyv szociális munkásoknak Budapest, 3Sz, 2002. (szerk.: Kozma Judit) 38-67.o.

Armando Morales - Bradford, W. Shaefer: A szociális munka ismeretalapja In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet, Budapest NcsSzi, 1994. 101-116. o.

Beulah Compton - Burt Galaway: Az elméleti tudás a szociális munka gyakorlatában In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet, Budapest NcsSzi, 1994. 117-137. o.

Frank Loewenberg - Ralph Dolgoff: Etikai választások a segítő foglalkozásokban

Frank Loewenberg - Ralph Dolgoff: Értékek és etika a szociális munka gyakorlatában

Szociális Szakmai Szövetség etikai kódexe in: Szocháló 2005.

Andok Ferenc-Tímár Szilvia: Dilemmák a szociális munkában Esély 2002/4.

Európa Tanács (2001): Az Európai Tanács ajánlása a szociális munkásokról in: Háló 2002. január

Internacional Federation of Social Workers (2000): A szociális munka új definíciója in: Háló, 2000. november

Beulah Roberts Compton – Burt Galaway: Problémamegoldás: a szociális munka folyamata
In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet, Budapest NcsSzi, 1994. 138-160. o.

Ronald Woods: A szociális munka tevékenységének egy lehetséges rendszerezése In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet

D. Heapworth - J. A. Larsen: Bevezetés a problémamegoldó folyamatba In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet (145-154. o.)

Bányai Emőke - Szabó Lajos - Tánczos Éva: Az esetmunka folyamata. In: Kézikönyv szociális munkásoknak Budapest, 3Sz, 2002. (szerk.: Kozma Judit) 89-127. o.

D. Heapworth - J. A. Larsen: Interperszonális és környezeti rendszerek felmérése In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet 98-127. o.

J. K. Whittaker: Interperszonális segítségnyújtás a szociális munkában. In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet 15-21. o.

D. Heapworth - J. E. Larsen: A sokszempontú felmérés In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet 66-97. o.

D. Heapworth - J. A. Larsen: A célokban való megegyezés és a szerződéskötés. In: Tánczos Éva (szerk.): Szociális munka egyénekkal és családokkal – esetmunka. A szociális munka elmélete és gyakorlata, 2. kötet 129-144. o.

Bárdos Kata: Alapvető eszközök a szociális munkában. In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 128-156.o.

Kozma Judit: Szociális diagnózis. Esély, 2001/3.61-94.

Szabó Lajos: Krízisintervenció a szociális esetmunkában In: A szociális munka elmélete és gyakorlata II. Kötet Budapest, Semmelweis Kiadó 1994 (szerk: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin) 84-98. o.

D. Pierce: Egy új emberi és társadalmi szükséglet: a változás kezelése In: Hegyesi Gábor - Talyigás Katalin (szerk.): A Szociális munka elmélete és gyakorlata 1. kötet 84-98. o.

Talyigás Katalin: Változásmenedzselés a szociális munkában In: Kozma Judit (szerk.): Kézikönyv szociális munkásoknak. Szociális Szakmai Szövetség, 68-88.o.

2. évfolyam szigorlati tételei

Magyar társadalom szigorlati tételek

1. A szegénypolitika és a szociálpolitika fogalma, történeti, társadalmi háttere, sajátosságai.
2. A társadalmi alrendszerek kölcsönhatása. A gazdaság, mint alrendszer meghatározó szerepe a társadalmpolitikai, szociálpolitikai folyamatokra.
3. Értékek és elosztási elvek a jóléti rendszerek egyes típusaiban.
4. Az ideológiák típusai, meghatározó szerepe a jóléti rendszerek formálásában.
5. A jóléti állam fogalmi keretei, kialakulásának történeti, filozófiai és politikai háttere.
6. A jóléti állam válsága: a szegénység Magyarországon. A tartós és átmeneti szegénység természete, dinamikája.
7. A jóléti elosztás rendszere Magyarországon. Szereplők, elvek, elosztási formák és ezek jellemzői.
8. A szociálpolitikai ellátások gazdasági összefüggései: adók, elvonások és szociális transzferek.
9. A szociális alapellátási és szakellátási formák sajátossága: jogosultság, finanszírozás, célcsoport, hatékonyság.
10. A szociálpolitika hatósági és segítő funkcióinak konfliktusai, azok feloldhatósága (gyermekvédelem, foglalkoztatáspolitikai, stb.)
11. Az anyasági és gyermeknevelési támogatások: ellátási formák, szociálpolitikai célok és eredményességek.
12. A jóléti pluralizmus és a vegyes finanszírozású rendszerek.
13. Pénzbeni és természetbeni támogatások: mikor mi a célszerű? Mikor mi a káros? (példákon illusztrálva)
14. A társadalmilag minimálisan elfogadható jövedelem biztosításának lehetőségei és megvalósításának nehézségei.
15. A nyugdíjrendszerek története, az időskori jövedelembiztonság és a finanszírozhatóság-fenntarthatóság dilemmái.

16. A munkaerő-piaci változások gazdasági, társadalmi, politikai háttere.
A munkaparadigma válsága.
17. A globalizáció hatása a foglalkoztatási szerkezetre és a jóléti rendszerek működésére.
18. A közveszélyes munkanélküliség és a veszélyeztető szegények szemlélet kialakulásának történeti gyökerei és következményei a jóléti rendszerek formálására.
19. A munkaerőpiacról kirekesztett társadalmi csoportok jellemzői, a társadalmi integráció érdekében tett lépések sajátosságai.
20. A munkanélkülieket támogató jóléti rendszerek, aktív- passzív munkaerő-piaci politikák kialakulása, működése, hatékonysága.
21. A feltételekhez kötött jóléti ellátások kialakulása és működése napjainkban.
Eredmények és kudarcok.
22. A teljes foglalkoztatás, mint a jóléti államok létének elemi feltétele. Milyen esélyei vannak napjainkban a teljes foglalkoztatásnak?
23. A szociális támogatások munka-ellenőztönző hatásai, a munkára való ösztönzés lehetőségei, elvei.
24. A közfoglalkoztatások formái, lehetőségei és korlátai a foglalkoztatáspolitikában.
25. Az orvosi, a szociális és a foglalkoztatási rehabilitáció céljai és módszerei a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának szolgálatában.